

BARNNS SPRÅKUTVECKLING I FÖRSKOLAN

– EN KVALITATIV STUDIE OM LÄRMILJÖNS
BETYDELSE FÖR BARNNS SPRÅKUTVECKLING

Grundläggande nivå
Pedagogiskt arbete

Birgitta Lord
Emilia Johansson

2023-FÖRSK-G67

HÖGSKOLAN I BORÅS

Program: Förskolläraryrket, 210 hp

Svensk titel: Barns språkutveckling i förskolan – En kvalitativ studie om lärmiljöns betydelse för barns språkutveckling

Engelsk titel: Children's language development in preschool – A qualitative study on the importance of the learning environments for children's language development

Utgivningsår: 2023

Författare: Birgitta Lord och Emilia Johansson

Handledare: Jessica Nilsson

Examinator: Carina Hermansson

Nyckelord: Närvarande pedagog, språkutveckling, lärmiljö och samspel

Sammanfattning

Syftet med studien är att undersöka förskollärarens synsätt på hur lärmiljöer i förskolan stimulerar barns språkutveckling, samt hur förskollärarna talar om hur de arbetar för att skapa lärmiljöer som bidrar till att barn utvecklas i sin språkutveckling.

Den valda metoden i studien är en kvalitativ metod med semistrukturerad intervju där urvalspersonerna består av fem verksamma förskollärare.

Studiens resultat visar att en genomtänkt samt strukturerad lärmiljö som utgår ifrån barnens intressen är viktig för barns språkliga utveckling. Att använda sig av olika hjälpmedel för att främja barns samspel samt språkliga utveckling i olika miljöer vilket ger förutsättningar för barnen att kommunicera med varandra. Studien visar att en närvarande förskollärare är av vikt för att utveckla barns språk. Studien visar även svårigheter som kan uppstå som att skapa lärmiljöer i svårplanerade utrymmen. Studien visar även svårigheter i att skapa intressanta och stimulerande miljöer som utmanar alla barnens förutsättningar.

Nyckelord: närvarande pedagog, språkutveckling, lärmiljö och samspel.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING.....	6
2. SYFTE.....	6
3. BAKGRUND	6
3.1 Styrdokument	6
3.2 Tidigare forskning.....	7
3.2.1 Förskollärarnas förhållningsätt.....	7
3.2.2 Lärmiljöns betydelse för barns språkutveckling	8
3.2.3 Språkutveckling	8
3.3 Teoretisk utgångspunkt	9
3.3.1 Sociokulturella teorin	9
3.3.2 Den proximala utvecklingszonen.....	9
4. METOD.....	10
4.1 Kvalitativ metod	10
4.2 Urval.....	11
4.3 Genomförande	12
4.4 Forskningsetik	12
4.5 Validitet och Reliabilitet	13
4.6 Analys och bearbetning	13
5. RESULTAT	14
5.1 Lärmiljön, en viktig del i barns språkutveckling	14
5.2 Förskollärarnas arbetssätt kring barns språkutveckling i lärmiljön	15
5.2.1 Böcker och Bornholmsmodellen- två sätt att arbeta med barns språkutveckling i förskolan	15
5.3 Utmaningar i arbetet med att skapa olika lärmiljöer i förskolan.....	16
5.4 Möjligheter i arbetet med att skapa olika lärmiljöer i förskolan	18
6. DISKUSSION	19
6.1 Resultatdiskussion.....	19
6.1.1 En trygg och positiv lärmiljö en viktig aspekt i barns språkliga utveckling i förskolan	19
6.1.2 Utmaningar och möjligheter förskollärare möter i arbetet med att forma språkutvecklande lärmiljöer.	21
6.2 Metoddiskussion	22

7. DIDAKTISKA KONSEKVENSER	23
REFERENSER	25
BILAGA 1	27
BILAGA 2	28
BILAGA 3	29

Förord

Det är med stor glädje och stolthet som vi presenterar detta examensarbete, vilket markerar avslutningen på vår förskollärarytbildning vid Högskolan Borås. Detta arbete är resultatet av många veckors dedikerat arbete, forskning och lärande, och det har varit utmanande men oerhört givande för vår kommande yrkesroll som förskollärare. Vi har under arbetets gång tagit del av varandras styrkor för att tillsammans arbeta igenom samtliga delar under processen som har lett oss fram till denna uppgift.

Vi vill rikta ett stort tack till alla förskollärare som medverkat i vår studie och delat med sig av sina kunskaper och erfarenheter. Utav er medverkan har vi samlat in värdefull data för att kunna dra slutsatser om studien.

Birgitta Lord och Emilia Johansson, Högskolan Borås maj 2023

1. INLEDNING

Lärmiljöerna i förskolan är en av de viktigaste aspekterna för barns språkliga utveckling och lärande (Kragh- Müller 2012, s. 9). Dagens samhälle ställer höga krav på barnen i förskolan och förskollärarna behöver ha alltmer kunskap och förståelse för hur man ska ge varje barn rätt förutsättningar för att utveckla sitt språk genom genomtänkta och välarbetade lärmiljöer (Kragh- Müller 2012, ss. 9–10). En positiv lärmiljö kan bidra till att barnen utvecklar ett rikt och varierat språk, vilket är en av de grundläggande förutsättningarna för att kunna kommunicera med andra i olika situationer. Läroplanen för förskolan (2018) betonar vikten av en inkluderande och lustfylld lärmiljö där barnen får chansen att lära sig genom att utforska och leka för att utveckla sitt språk på ett positivt sätt (Skolverket 2018, s. 8).

Vi fann det därför intressant att undersöka, hur förskollärare talar om lärmiljön betydelse för barns språkutveckling i förskolan. Lärmiljö menar vi innefatta den miljö som planeras samt byggs upp med hjälp av möbler och material såväl som förskollärares förhållningssätt till kunskap och barn. Linder (2021) beskriver att lärmiljön skall vara innehållsrik, och inbjudande, det skall finnas möjlighet för lek och kreativitet, samtidigt som den skall uppmuntra till nyfikenhet samt ett utforskande för att erövra nya kunskaper. Dessutom hävdar Linder att förskollärares syn på barn och barndom ligger till grund för hur en miljö konstrueras, för vem man skapar den för och på vilket sätt den skall användas (Linder 2021, s. 41).

Språkutveckling är en central del av förskolans verksamhet och att förskollärarna bör ha de kunskaper som krävs för att främja barnens språk genom olika metoder och aktiviteter (Skolverket 2018, s. 15). Pihlgren (2017, s. 12) betonar också vikten i att förskollärarna har medvetenhet om hur språkutveckling går till och vilka faktorer som påverkar den. Genom att skapa olika lärmiljöer utifrån barnens intressen får de chansen att interagera med varandra och förskollärarna bidrar till att barnen utvecklar sitt språk på ett optimalt sätt. Vidare nämner Pihlgren (2017, s. 12) att förskollärarna måste vara medvetna om barnens individuella behov och förutsättningar för att kunna tillgodose barnen utifrån deras kunskaper och behov.

Vi har under vår utbildning inom förskolläraryrket fått ett större intresse för lärmiljöns betydelse för barns språkutveckling, där vi båda har tagit del av hur förskollärarna arbetar för att främja barns språkutveckling i de styrda momenten. Dock har vi upplevt att det inte är lika självklart hur de arbetar med lärmiljön för att stärka och gynna barns språkutveckling. Språket är ett så pass viktigt verktyg som lägger grunden till ett livslångt lärande hos barnen både i sociala situationer och i samspel med andra. Därför är det viktigt att lärmiljön i förskolan ska erbjuda en varierad och stimulerande miljö där barnen får möjlighet att använda sitt språk i olika sammanhang och situationer. Det är också viktigt att barnen får tillgång till stimulerande material och aktiviteter som är anpassade till deras ålder och utvecklingsnivå (Kultti 2012, s. 27). Därför är det viktigt att förskollärarna har de kunskaper som krävs för att ge samtliga barn stimulans och goda utvecklingsmöjligheter i sitt språk. Vi valde därmed att undersöka lärmiljöns betydelse för barns språkutveckling och hur förskolorna använder lärmiljön för att utveckla barnens språk i förskolan.

2. SYFTE

Syftet med vår studie är att beskriva och diskutera lärmiljöns betydelse för barns språkutveckling. Utifrån detta undersöker vi förskollärarnas åsikter kring vilka möjligheter och utmaningar det finns i arbetet med att forma lärmiljöer som bidrar till att barnens språk utvecklas.

Frågeställningar:

- Hur arbetar förskollärare för att skapa en språkutvecklande lärmiljö i förskolan?
- Vilka möjligheter och utmaningar beskriver förskollärare att de möter i arbetet med att forma språkutvecklande lärmiljöer?

3. BAKGRUND

I detta avsnitt behandlar vi vad styrdokumentet nämner kring språkutveckling samt vad tidigare forskning säger om barns språkutveckling och lärmiljöns betydelse för barns språkutveckling. I slutet av bakgrund presenteras den sociokulturella teorin och den proximala utvecklingszonen kopplat till lärmiljön och språkutveckling.

3.1 Styrdokument

Förskolan styrs idag av läroplanen för förskolan och har en omfattande beskrivning av förskollärarnas ansvar för att stimulera barns språkutveckling. Enligt Skolverket (2018, s. 9) ska förskolan bidra till att alla barn har en nyfikenhet för språk och få chansen att använda sitt språk i olika situationer och sammanhang (Skolverket 2018, s. 11).

Förskolans ansvar för att skapa en språkstimulerande miljö är av stor vikt för att uppnå dessa mål. Enligt Skolverket (2018, s. 11) ska förskolan erbjuda varierande språkmiljöer, där barnen har möjlighet att lyssna på och använda sig av olika språk både på svenska och andra språk. Förskolan ska även använda språket som redskap för lärande och kommunikation genom att låta barnen få samtala med varandra kring deras erfarenheter och tankar samt högläsning. Förskolan har också ett ansvar för att stödja barnens språkutveckling genom att utmana och uppmuntra samtliga barns språkliga förmågor (Skolverket 2018, s. 11). Detta innebär att förskolan ska vara uppmärksam på barnens språkliga utveckling och erbjuda stöd och utmaningar utifrån varje enskild barns behov och förutsättningar. Som förskollärare är det viktigt att ha de kunskaper som krävs för att tillgodose varje barns enskilda behov och ha kunskaper om språkutveckling och hur man som förskollärare kan stödja barnen i sitt språk (Skolverket 2018, s. 11).

3.2 Tidigare forskning

Under tidigare forskning synliggör vi vad tidigare forskning nämner kring språkutveckling och lärmiljöns betydelse för barns språkutveckling. För att ta fram relevant forskning utifrån vårt syfte och våra frågeställningar har vi sökt på relevanta sökord utifrån vår studie för att få fram relevanta artiklar. De sökord som användes vid artikelsökningen var ”språkutveckling”, ”lärmiljö”, ”teachers”, ”language development” och ”preschool”.

3.2.1 Förskolläraarnas förhållningsätt

Renblad och Brodin (2014) har genomfört en studie där de undersöker specialpedagogernas roll i förskolan kring arbetet med barns språkutveckling. Renblad och Brodin (2014, s. 384) nämner att specialpedagogerna i förskolan ska ses som ett stöd för att handleda och utbilda övriga förskollärare om hur de kan stödja barn med språkliga utmaningar. Vidare nämner Renblad och Brodin (2012, s. 388) att lärmiljön i förskolan ska kännas stimulerande och inbjudande för att barnen ska få en chans att utveckla sitt språk.

För att barnen ska uppleva en inbjudande och stimulerande miljö menar Kultti (2012, s. 36) att förskollärarna måste planera den dagliga verksamheten tillsammans med sina kollegor för att få ett återkommande mönster som ger barnen trygghet att våga utforska den miljö som finns. Vidare nämner Renblad och Brodin (2014, s. 388) att arbetslaget bör jobba kontinuerligt med kommunikation för att ha en förståelse för att kunna anpassa verksamheten och undervisningen så den är utformad för att tillgodose varje enskilt barn.

Vikten i att ha en förståelse för att skapa en undervisning nämner Björk -Willén, Pramling och Simonsson (2018, ss. 43–46) som en viktig egenskap då det är förskollärarna som ansvarar för att introducera barnen i olika situationer och förse dem med kunskap. Författarna betonar också vikten av att förskollärarna har en medvetenhet om sin egen kommunikation och att de aktivt arbetar med att förbättra den. Björk-Willén, Pramling och Simonsson (2018, s. 43) beskriver detta som en "pedagogisk självreflektion" där förskollärarna kan reflektera över sitt eget språkbruk och hur det påverkar barnen. Gjems (2010, s. 142) poängterar även att förskollärare behöver vara medvetna om hur de ställer öppna frågor som ger utrymme för barnens egna tankar och reflektioner, och därmed stärker deras självkänsla och självbild.

Renblad och Brodin (2014, ss. 388–389) om förskolläraarnas förhållningssätt gentemot barnen, där förskollärarna bör ta hänsyn till allas förutsättningar och förmågor. Samtidigt som undervisningen i förskolan ska vara välplanerad så ska samtliga barn kunna vara med och delta i de aktiviteter som är under dagen. Detta finner vi relevant för vår undersökning då vi vill få reda på hur lärmiljön kan ha betydelse för barns språkutveckling och hur förskolläraarnas förhållningssätt kan bidra till att barn utvecklas i sitt språk.

Även Gjems (2010) lyfter vikten i förskolläraarnas roll i barnens språkliga utveckling. Vilket är att ge barnen tid och uppmärksamhet i mötet mellan barn och lärare, vilket kan leda till en större inlevelse, argumentation och förklaringar från barnen när förskolläraren ställer öppna frågor som vad? hur? och varför? (Gjems 2010, s. 144). Vidare betonar Björk-Willén, Pramling och Simonsson (2018) vikten av att använda en pedagogisk metod som fokuserar på språkets funktion snarare än dess form. Detta innebär att lärare och förskolepersonal bör fokusera på att hjälpa barnen att kommunicera sina behov och känslor genom att använda språket på ett meningsfullt sätt. . Författaren betonar också vikten av att förskollärarna är lyhörda för barnens språkliga uttryck och att de anpassar sin kommunikation efter barnets språkliga nivå och behov (Björk-Willén, Pramling och Simonsson 2018, s. 39–44).

3.2.2 Lärmiljöns betydelse för barns språkutveckling

Björk-Willén, Pramling och Simonsson (2018, s.39) nämner vikten av att skapa en lärmiljö som är rik på variation och som inkluderar många olika typer av texter och språkliga uttrycksformer. Forskarna påpekar också att lärare bör använda sig av en interaktiv lärmiljö som uppmuntrar barnen att kommunicera med varandra och med vuxna. Denna typ av lärmiljö främjar utvecklingen av kommunikativa färdigheter och ökar barnets självförtroende i att använda sitt språk (Björk-Willén, Pramling och Simonsson 2018, ss. 39–43). Genom att erbjuda barnen en mångfald av språkliga uttrycksmöjligheter kan förskollärarna främja deras språkliga utveckling och stödja dem i att utveckla ett rikt språkbruk. Samtidigt betonar Kultti (2012, s. 27) vikten av att använda bildstöd och pedagogiska material som stödjer barnens begreppsliga förståelse, vilket kan främja deras språkliga utveckling, medan Renblad och Brodin (2014, s. 387) betonar betydelsen av ett positivt samspel i miljön mellan barn och förskollärarna. Gjems (2010) framhåller också vikten av samtal och interaktioner mellan förskollärarna och barn för att främja barns språkutveckling. Genom att bjuda in barnen att delta i samtal och att aktivt lyssna på dem kan förskollärarna skapa en inkluderande miljö där barnen uppmuntras att använda sitt språk och att utveckla sin kommunikationsförmåga.

En annan viktig faktor som framkommer i flera av artiklarna är betydelsen av att skapa en inkluderande lärmiljö där alla barn känner sig delaktiga och accepterade. Kultti (2012, s. 21) lyfter fram vikten av att förskollärarna har kunskap om barnens språkliga och kulturella bakgrund för att kunna skapa en inkluderande miljö där alla barns språk och erfarenheter tas tillvara på. Renblad och Brodin (2014, s. 389) pekar också på vikten av att skapa en inkluderande lärmiljö för alla barn, särskilt för de barn som har en annan bakgrund än den svenska. De betonar att det är viktigt att skapa en lärmiljö där alla barn känner sig accepterade och delaktiga, samt där förskollärarna tar hänsyn till barnens olika förutsättningar.

3.2.3 Språkutveckling

Enligt Jonsdottir (2007) sker känslomässig och kunskapsmässig utveckling hos barn genom samarbete, samspel mellan barn och vuxna vilket främjar barnets sociala samt emotionella utveckling. Sociala relationer och språklig kommunikation förenat med handling är en viktig del i barns språkliga utveckling, där lärande sker genom tankar samt handlingar i olika processer. Genom samtal med kamrater utvecklar barnet ett eget tänkande samt utbyter idéer vilket leder till nya tankemönster där barnet erövrar nya kunskaper tillsammans med andra (Jonsdottir 2007, ss. 16–17). Kultti (2012, s. 171) betonar även att barn i samspel med andra lär sig att kommunicera trots barnens skilda språkkunskaper.

Genom att förskollärarna lär sig att använda olika redskap i sin undervisning kan det leda till att barnen får möjlighet att fokusera, se information på ett tydlig sätt, fördjupa eller komplettera de förskollärarna talar om. Vidare får barnen chansen att använda sig av flera sinnen som syn, hörsel och känsel vilket ökar möjligheten för barns lärande och den kommunikativa kompetensen. (Renblad och Brodin 2014, s. 385). Vidare nämner Renblad och Brodin (2014, s. 388) om förskollärarnas förhållningssätt och att uppmuntra barnen att leka med språket och samtala med varandra för att gynna deras språkutveckling. När det skapas positiva känslouttryck hos barnen bidrar de till en större möjlighet till lärande (Björk-Willén, Pramling och Simonsson 2018, s.44).

Genom att gå i förskolan får barnen chansen till en fördjupad förståelse av sina tidigare erfarenheter och utveckla nya färdigheter och kunskaper. Människan försöker begripa sig på värden genom sina egna erfarenheter och genom sociala sammanhang (Kultti 2012, s. 26).

Språk är ett sätt för barnen att kommunicera, förmedla tankar och känslor, samt ett sätt att uttrycka sina behov och reflektera och kommunicera med andra genom tal, kroppsspråk, bilder och olika miljöer. Vidare nämner Kultti (2012) att språklig utveckling skapas när ett lärande sker med hjälp av redskap, interaktion och kommunikation. I samspel med andra utvecklar barn förståelse för ordet som ett föremål, där lärandet sker genom sociala sammanhang med ledning av en lärare i kombination med redskap vilket främjar barns språkliga utveckling (Kultti 2012, ss. 22–24). I vår studie har fokuserar vi lärmiljöns betydelse för just barns språkutveckling.

3.3 Teoretisk utgångspunkt

I detta avsnitt kommer vi redogöra för sociokulturella teorin kopplat till språkutveckling.

3.3.1 Sociokulturella teorin

I vår studie har vi valt den sociokulturella teorin eftersom detta perspektiv möjliggör att rikta sökljustet mot ett utvecklingsperspektiv, kulturellt perspektiv såväl som socialt perspektiv (Säljö 2022, s. 96). Utvecklingsperspektivet betonar barnens kontinuerliga förändring och konstruktion av kunskap genom interaktion med omgivningen. Det kulturella perspektivet fokuserar på hur kulturen formar individens tankar och beteenden. Det sociala perspektivet betonar betydelsen av social interaktion för individens lärande och utveckling.

Genom att barnen får möjlighet att studera andra individer skapar barnen nya språkliga kunskaper, samt lär sig att behärska det verbala språket (Svensson 2009, s 33). Då vi i vår studie undersöker hur förskollärare talar om hur de ser på lärmiljöns betydelse för barns språkutveckling finner vi denna teori aktuell då den utgår ifrån barns samspel och kommunikation och tidigare erfarenheter för att nå nya kunskaper tillsammans med andra. Svensson (2009, s. 32) nämner att Vygotskij menar att språkutvecklingen hos barnen inte nödvändigtvis behöver grunda sig enbart utifrån deras emotionella utveckling utan när barnen samspelar med andra kan de få nya erfarenheter och insikter där de kan lära sig av varandra.

Vygotskij betonar vikten av den vuxnes roll i barns språkutveckling där denne visar hur ett språk kan användas. Den vuxne svarar på barnens kommunikation samt lägger vikt vid hur den vuxne förebilden svarar samt visar språkets sociala roll och användning (Svensson 2009, s 39). Säljö (2022) menar att människan lär genom att samtidigt tänka, arbeta och leka genom olika artefakter, vilket betyder att människan lär genom dess olika erfarenheter samt kulturella inslag denne bär med sig. Vårt tänkande och utveckling av språket sker med olika redskap. Hur vi använder dessa fysiskt har stor betydelse för hur vi erövrar nya språkliga kunskaper ur ett sociokulturellt perspektiv (Säljö 2022, s. 97). Detta finner vi intressant i vår studie då vi fokuserar kring den fysiska miljöns betydelse för barns språkliga utveckling.

3.3.2 Den proximala utvecklingszonen

Den proximala utvecklingszonen är en central del inom den sociokulturella teorin. Den proximala utvecklingszonen handlar om den nivå av inläring och utveckling som barnen kan nå med stöd och interaktioner med en mer kompetent barn eller vuxen (Säljö 2014, s. 120). Vidare nämner Säljö (2014) att den proximala utvecklingszonen är en pågående process som hela tiden förändras utifrån de ramar som finns, och när barnen befinner sig i dessa ramar påverkas deras utveckling och lärande. Barnens utveckling är på så vis beroende av den sociala miljön som konstrueras i den fysiska miljön för att möta nya möjligheter och nya erfarenheter som finns (Säljö 2014, ss. 120–125).

Säljö (2014) menar att när vi kopplar samman den proximala utvecklingszonen med lärmiljön och barnens språkutveckling blir det tydligt hur viktigt det är att förskollärarna skapar en stimulerande och gynnsam lärmiljö för att främja barns språkutveckling. En stimulerande lärmiljö ska erbjuda barnen möjlighet att integrera med vuxna och jämnåriga genom välarbetade lärmiljöer som främjar språkutveckling.

En väl utformad lärmiljö bör vara anpassad efter barnets individuella behov och intressen. Det är viktigt att erbjuda en variation av material och resurser som stöder språkutvecklingen, till exempel böcker, pussel, spel och andra kommunikationsverktyg. Genom att skapa en stimulerande lärmiljö uppmuntrar vi barnets nyfikenhet, motivation och lust att kommunicera och lära sig nya ord, uttryck och språkliga strukturer.

Det är också viktigt att erkänna att lärmiljön sträcker sig bortom den fysiska miljön. Den inkluderar också de sociala och kulturella sammanhangen där barnet befinner sig, som hemmet, förskolan eller skolan. En inkluderande och respektfull miljö som uppmuntrar till ömsesidig kommunikation och deltagande från alla parter kan hjälpa barnet att känna sig tryggt och engagerat i sin språkutveckling (Säljö 2014, ss. 120–126).

Sammanfattningsvis kan vi säga att en väl utformad lärmiljö som tar hänsyn till den proximala utvecklingszonen är avgörande för barns språkutveckling. Genom att erbjuda rätt sorts utmaningar och stöd i en stimulerande och inkluderande miljö kan vi hjälpa barn att utveckla sina språkliga färdigheter på ett optimalt sätt.

4. METOD

Under detta avsnitt beskrivs det om vår datainsamlingsmetod, samt tillvägagångssätt vid insamling av data och bearbetning av vår analys för att kunna besvara vårt syfte kring lärmiljöns betydelse för barns språkutveckling. Vi tar även upp möjligheter samt utmaningar i arbetet med att utveckla barns språk.

4.1 Kvalitativ metod

Vår studie utgår från en kvalitativ forskningsmetod där intervjuerna används som datainsamlingsmetod. Christoffersen och Johannessen (2015, ss. 83) nämner att intervjuer som metod i en kvalitativ forskning erbjuder större möjlighet för informanterna att delge den information som anses vara väsentliga för studiens innehåll. Detta var viktigt i vår studie eftersom vi ville studera vad förskollärarnas åsikter om lärmiljöns betydelse för barns språkutveckling och vilka möjligheter och utmaningar som finns i det dagliga arbetet med att skapa lärmiljöer som bidrar till att barnens språk utvecklas.

I studien samlades data in genom semistrukturerade intervjuer som utgick utifrån förbestämda och öppna frågor. Valet av semistrukturerade intervjuer gav oss forskare möjlighet att ställa följdfrågor som ledde till att vi fick en större förståelse för respondenternas svar. I studien har vi ändvänt oss av ljudinspelningar för att senare i analysen kunna urskilja vad som sades samt exakt höra vad de sade ordagrant, vilket vi använder oss av i resultatet där vi styrker påståenden som kommer från intervjuerna med citat av alla förskollärare.

Vi valde att skicka ut våra intervjufrågor några dagar innan intervjuerna skulle genomföras för att ge informanterna möjlighet att förbereda sig samt få en förståelse för vad frågorna handlar om. För att få svar på studiens frågeställningar var vi noga med att följa upp deras svar genom att ställa följdfrågor för att få ytterligare förståelse för vad respondenterna menar, för att på så

sätt visa förskollärarna att vi är intresserade av deras svar, precis som Christoffersen och Johannessen (2015, ss. 90–91) beskriver.

4.2 Urval

Vårt urval föll på att enbart intervjua förskollärare då de har en utbildning kring språkutveckling hos barn då det ingår i förskollärarytbildningen och därav är inte barnskötare relevanta för vår studie. I läroplan för förskolan (2018, s. 19) beskrivs förskollärarnas ansvar att utveckla undervisningen så den utmanar och stimulerar samtliga barn i deras utveckling.

Vi valde att kontakta våra handledare på respektive förskola där denne förmedlade information vidare till varje deltagare. Vi använde oss av sms samt mejl vid kontakten för att kunna skicka med intervjufrågor (se bilaga 1)¹, missivbrev (se bilaga 2)², samt samtyckesblankett (se bilaga 3)³ vid samma tillfälle. Här fick samtliga möjlighet att meddela om de önskade medverka i en intervju.

I vår studie ingick det sex förskollärare som alla hade arbetat som förskollärare under olika lång tid. Valet att intervjua sex förskollärare föll på att vi ville ha med förskollärare från olika kommuner och avdelningar. Valet att intervjua förskollärare från olika kommuner föll på att vi ville se hur olika kommuner arbetar med lärmiljöer för att utveckla språkutvecklingen hos barnen. Då en av förskollärarna fick ställa in sin medverkan på grund av privata skäl fick vi enbart ihop fem intervjuer och vi hann inte leta efter en ersättare. Innan intervjuerna hade vi tillsammans diskuterat att vi ville hålla ned intervjuerna till max tio intervjuer då Christoffersen och Johannessen (2015, s. 40) förklarar att det inte finns tillräckligt med tid för fler intervjuer i ett studentprojekt, därför bör man begränsa antalet man intervjuar.

När vi sammanställde våra intervjuer valde vi att ange respondenterna med bokstäver, A, B, C, D, E för att alla respondenter skulle förbli anonyma, samt för att underlätta läsningen av texten. Vid sammanställningen av bakgrundsfrågorna valde vi att sammanställa förskollärarnas bakgrund i en tabell som beskrivs nedan.

Namn	A	B	C	D	E
Antal år som förskollärare	12 år	5 år	25 år	13 år	27 år
Antal pedagoger och deras yrkesprofession	3 fsk, 1 bsk	2 fsk, 1 resurs, 3 bsk	2 fsk, 1 bsk	2 fsk, 2 bsk	1 fsk, 3 bsk
Ålder på barngruppen	4–5 år	5–6 år	3–5 år	5–6 år	1–3 år
Storlek på barngruppen	29 barn	33 barn	19 barn	25 barn	24 barn

Tabell 1: Förskollärarnas svar kring bakgrundsfrågor (Bilaga 1)

Fsk : Förskollärare, Bsk : Barnskötare/vikarie

¹ Bilaga 1

² Bilaga 2

³ Bilaga 3

4.3 Genomförande

Tillsammans har vi diskuterat kring våra intervjufrågor och hur de ska formuleras så att respondenterna förstår innebörden samt vilka och hur många följdfrågor som eventuellt kan ställas.

När respondenterna hört av sig och vi fick godkännande skickade vi våra intervjufrågor samt en samtyckesblankett som skulle vara ifylld inför intervjun. På respektive förskola fick samtliga av respondenterna välja en plats där de önskar genomföra intervjun ostört och där de kände sig trygga. På plats presenterade vi oss och det började med att skriva under samtyckesblanketten för att sedan presentera vårt arbete samt lite kort vad det handlar om. Vi berättade att vi skulle ta ljudupptag som vi senare skulle radera när arbetet är examinerat.

Vi valde att skriva ned vad som sades i ett skrivblock med papper och penna under alla intervjuer för att göra det tydligare och enklare till bearbetningen av materialet. En av intervjuerna höll i samtalen för att intervjuerna skulle ske på ett professionellt sätt där samtliga respondenter skulle känna sig bekväma. Vi valde att medverka tillsammans på samtliga intervjuer för att säkerhetsställa att både hade tagit till sig av samma information.

Frågorna som ställdes i samtliga intervjuer utgick från en förutbestämd ordning. Vi började intervjun med att ställa tre bakgrundsfrågor som innefattade respondenternas bakgrund och lite information om förskolorna och deras bakgrund. Vi valde två olika förskolor i två olika kommuner. Varje intervju vi genomförde varade i mellan 25 minuter upp till 40 minuter. Efter avslutad intervju tackade vi för deras deltagande och lämnade platsen.

4.4 Forskningsetik

Vetenskapsrådet (2002) nämner ett grundläggande krav för att skydda individen vid undersökningar i forskning. Det grundläggande kravet delas upp i fyra huvuddelar. De fyra riktlinjerna är: informationskravet, samtyckeskravet, Konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Informationskravet, forskaren skall informera de inblandade om syftet med studien. Samtyckeskravet, deltagaren har rätt att avbryta sin medverkan när hels denne önskar. Konfidentialitetskravet, uppgifter om de medverkande i studien skall ges största möjlighet till anonymitet samt att personuppgifter förvaras så att obehöriga ej kan få tillgång till dem. Nyttjandekravet, de uppgifter som samlas in om enskilda personer får endast användas i forskningens syfte (Vetenskapsrådet 2017, ss. 6–15). Vi har även använt oss av dessa fyra principer i vår studie genom att informera respondenterna i god tid innan intervjun om studiens syfte samt hur deras personuppgifter kommer att användas i studien där de är helt anonyma. Vi informerade även om att intervjuerna sker med skrift samt ljudinspelning, vilket blankett skickades ut vid tidigare tillfälle för att respondenterna skulle känna sig trygga med hur vi hanterar datainsamlingen.

I god tid innan genomförandet av intervjuerna har de respondenter som ska vara delaktiga i intervjuerna fått en samtyckesblankett där de skriftligt ger ett medgivande att de tagit del av informationen samt att de ger sitt samtycke att delta i studien. Blanketterna samlades in innan intervjutillfället. I samtyckesblanketten framgick att alla deltagare är helt anonyma samt att intervjuerna var frivilliga och respondenterna kan när som helst avsluta sin medverkan och de material som samlats endast kommer att användas för studiens syfte.

Vid transkriberingen har alla namn ersatts med bokstäver så att inte namnen kan leda till den enskilda individen och deras arbetsplats. På grund av att vi använder oss av ljudinspelningar har vi även informerat respondenterna att det inte kommer att bli helt anonymt då deras röster

kommer att finnas med på ljudinspelningarna, vilka även sparas på högskolans server. Vidare informerade vi dem om nyttjandekravet och att all insamlad data endast får användas till vårt kommande examensarbete och kommer att makuleras när examensarbetet är godkänt.

4.5 Validitet och Reliabilitet

Inför genomförandet av intervjuerna har vi noga valt ut de frågor som skall besvaras utifrån vårt syfte och våra frågeställningar. Larsen (2018, s. 129) nämner vikten i att forskarna förhåller sig till sitt syfte och sina frågeställningar då bekräftbarheten förblir trovärdig och hög i validiteten i en kvalitativ metod. Frågorna ger även oss som forskare möjligheten att ställa eventuella följdfrågor till respondenterna.

Christoffersson och Johannessen (2015, s 85) menar på att kvalitativa intervjuer som metod ofta är öppna för diskussion vilket vi har tagit i beaktning då frågorna ger respondenterna möjlighet att säga vad de tycker och tänker utifrån de frågor som vi ställer. Reliabiliteten i en kvalitativ menar Larsen (2018, s. 131) handlar om datainsamlingen och kodningen som ska ske med noggrannhet för att informanterna redovisas på ett tydligt och konkret sätt. Efter genomförda studier valde därmed vi att skriva ned ordagrant vad förskollärarna sade under intervjuerna utifrån ljudfilerna vi spelat in. För att se om en uppgift håller en hög validitet och reliabilitet menar Larsen (2018, s. 60) på att slutsatsen i studien är välgrundad på den data som samlats in.

4.6 Analys och bearbetning

När all data samlats in från våra intervjuer transkriberade vi våra intervjuer utifrån anteckningarna och ljudinspelningarna. De fem intervjuerna transkriberades enskilt och noggrant för att innehållet inte skulle bli missvisande. Att gå igenom sitt insamlade material noggrant och ge transkriberingen tid och utrymme betonar Bryman (2018) vikten av.

Ljud som noterades under intervjuerna så som upprepningar av ord, mumlande och hostningar valde vi att ta bort då de inte var relevanta. Vi diskuterade sedan tillsammans och sammanställde en kortare sammanfattning för att välja ut de som var mest aktuella utifrån vårt syfte och våra frågeställningar. När den sammanställningen var klar tog vi fram nyckelord, några av de mest framträdande nyckelorden var: närvarande pedagog, språkutveckling, lärmiljö och samspel. Dessa nyckelord var återkommande i samtliga intervjuer som förskollärarna beskrev som en påverkande faktor inom barns språkutveckling.

Efter att våra nyckelord var fastställda började vi med kodningen. Utifrån vårt material försökte vi hitta likheter och skillnader för att bryta ned materialet till olika kategorier där vi markerade relevanta ord eller meningar som har anknytning till vårt syfte samt frågeställningar. För att få en överblick över våra kategorier tog vi fram nyckelord vi fick fram i kategorierna, vilka var närvarande pedagog, språkutveckling, lärmiljö och samspel. Vidare sammanställde vi kategorierna utifrån samtliga intervjuer för att få en helhetsbild. Larsen (2018, s. 85) nämner vikten i att sammanfatta informationen från intervjuerna på ett enkelt sätt för att underlätta analyseringen och bearbetningen för att komma fram till ett resultat. Under denna process synliggjorde vi vad alla respondenter hade beskrivit, hur de ser på lärmiljöns betydelse för barns språkutveckling och om de ser några möjligheter och hinder när de arbetar för att forma lärmiljöer som bidrar till att barnens språk utvecklas. Vid synliggörandet av vårt material framgick ett mönster av begrepp och nyckelord vi kunde urskilja vid återkommande tillfällen under intervjuerna. Transkriberingen av materialet avslutades när vi hade fått fram de relevanta utifrån vårt syfte och frågeställningar.

5. RESULTAT

Under detta avsnitt presenterar vi resultatet av studien, utifrån de intervjuer som genomförts. Vi har valt att skapa teman för att resultatet vilket följs av följande rubriker: lärmiljöns betydelse för barns språkutveckling, förskollärares förhållningssätt samt hjälpmedel, i undervisningen kring barns språk och utmaningar i arbetet med olika lärmiljöer i förskolan och möjligheter i arbetet med olika lärmiljöer i förskolan.

5.1 Lärmiljön, en viktig del i barns språkutveckling

Samtliga förskollärare i studien nämner att lärmiljön har en stor betydelse för barns språkutveckling. Förskollärare A menar att en bra lärmiljö ska utmana barnen och ge möjlighet till att barnen får tänka själva där allt inte är serverat och på så sätt kan det bidra till att nya samtal skapas mellan barnen.

Jag tycker att en bra lärmiljö utmanar barnen, där barnen får utrymme att tänka själva där inte allt är serverat för dem. Jag tycker att våra lärmiljöer på förskolan skall komplettera hemmet som det står i vår läroplan. Jag tycker inte att vi ska ha samma saker som finns hemma.(Förskollärare A)

Förskollärare B anser att det är i lärmiljön som det stora lärandet sker samt nämner hon att lärmiljön är den tredje pedagogen.

Jo men jag upplever att lärmiljön är viktig. Man brukar ju kalla den för den tredje pedagogen. Jag upplever att den är superviktig. Det är ju där det stora lärandet sker. Där har vi också en stor betydelse för hur vi bygger upp våra lärmiljöer, Vad har vi för syfte, Vad ges barnen för förutsättningar till att språka i lärmiljöerna. (Förskollärare B)

Vidare nämner förskollärare A och D att lärmiljön ska vara trygg och välarbetad så barnen får chansen att utveckla sitt språk. Förskollärare B nämner vidare att skapa lärmiljöer som barnen tycker är inbjudande så det erövrar många kunskaper samtidigt som varje del av lärmiljön måste ha ett grundsyfte. Detta nämner även förskollärare C att varje lärmiljö har sitt fokus där de ska bidra till att samtal uppnås mellan barnen.

En lärmiljö för mig, ska vara tydlig och inbjudande, vilket går lite hand i hand för att en bra lärmiljö skall fungera. Man kan ju göra "flashiga" miljöer som faller pladask för att det kanske inte är tydligt nog och barnen vet inte vad som förväntas av dem i den miljön. (Förskollärare B)

Att skapa en lärmiljö som är tydlig och inbjudande för barnen, bidrar till att barnen får ett intresse att återkomma.

Miljön är föränderlig, där det kan få, där leken och lärandet kan ske under lång tid men att barnen blir sugna på att komma tillbaka. Att det blir en dialog mellan barnen. (Förskollärare C)

Förskollärare B nämnde vidare att alla lärmiljöer i förskolan ska bidra till lärande då det är en så pass viktig del för barnens språkutveckling. Förskolan har oftast fler förutsättningar att skapa lärmiljöer som barnen inte haft möjlighet att utforska tidigare. Vidare nämner förskollärare B att det gäller att man själv som pedagog har rätt inställning till lärmiljöerna och en grund att stå på.

Vidare nämner förskollärare E att ordna planerade samt strukturerade lärmiljöer får barnen möjlighet att kommunicera samt att utforska med varandra vilket kan leda till spontana

lärotillfällen i lärmiljön. Hen menar att som förskollärare har man ett stort ansvar för barns språkutveckling då barnen vistas på förskolan långa dagar.

Vi har ett jättestort ansvar i förskolan, dels för att de är här så stor del av dagen. men även om man ser hur det är i samhället med de digitala grejerna, alltså att det lätt kan bli att man lätt sitter och tittar på någonting där man inte är så aktiv själv. Vi ska ju komplettera det som är hemma. (Förskollärare E)

Sammanfattningsvis visar resultatet att samtliga förskollärare beskriver att lärmiljön har en betydelse för barns språkutveckling i såväl spontana samt planerade lärotillfällen i lärmiljöerna i förskolan. Förskollärarna menar att lärmiljön ska utmana barnen på ett inspirerande och tryggt sätt. Resultatet visar även att förskollärarna själva anser att de är viktiga förebilder i skapandet av lärmiljöer. Förskollärarna anser även att de har en viktig roll i att de skapar lärmiljöer barnen inte möter hemma utan erbjuder barnen annat material samt sinnesuttryck för att ge möjlighet till utveckling utanför hemmet.

5.2 Förskollärarnas arbetssätt kring barns språkutveckling i lärmiljön

Förskollärarna delade med sig av olika arbetssätt som bidrar till hur de kan stimulera barns språkutveckling. Ett arbetssätt som samtliga förskollärare nämnde var att själv vara delaktiga i barnens lek i olika lärmiljöer. Genom att vara delaktiga i barnens lek i lärmiljön menar förskollärare B att man bjuder in barnen till samtal och sätter ord på det barnen säger och inte "rätta" dem utan korrigerar det barnen säger. Genom att vara en närvarande pedagog som är delaktig i barnens lek nämner även förskollärare A som en viktig del för barns språkutveckling i lärmiljön.

Att arbeta över hela dagen tänker jag, att både i gruppindelningar, vid matsituationer och rutinsituationer, ge barnen rätt förutsättningar till att samspela i grupper. Också vikten av att vara en "närvarande" pedagog och kan vara med och sätta ord på det som sker i leken. Sätta ord, inte rätta dom utan korrigerar barnen. (Förskollärare B)

Vikten i att använda konkreta och rätt begrepp när de arbetar med barnen menar även förskollärare D. Hen menar att det är förskollärarens ansvar att skapa situationer som bidrar till att barnen känner en trygghet och får möta olika lärmiljöer för att utveckla sitt språk.

Förskollärare B och D nämner vikten i sitt eget arbetssätt gentemot den miljön som finns på förskolan. Förskollärare B och D nämner vidare att ha de kunskaper om krävs för att forma en lärmiljö som tillgodoser alla barnens behov där de får möjlighet att utveckla sitt språk både med sig själv och andra.

Det måste finnas en grundtanke med hur vi tänker. Vad vill jag som vuxen gå in med för syfte? När jag går in i bygg och konstruktion, vad vill jag att den stunden skall hamna i? Vill jag att vi ska fokusera på matematik eller olika benämningar? Hur sitter man vid leran? Hur gör man för att samspela? Ska man sitta helst bredvid varandra eller mitt emot varandra, vilket är frågor man kan tänka kring. (Förskollärare B)

5.2.1 Böcker och Bornholmsmodellen- två sätt att arbeta med barns språkutveckling i förskolan

Förskollärare C nämner att de arbetar aktivt med bornholmsmodellen i lärmiljön i förskolan medan förskollärare A, B, D och E väver in bornholmsmodellen i undervisningen eller

pågående teman. Förskollärare A, B och D menar på att språkutveckling sker hela tiden i förskolan och är pågående under hela dagen då det inte enbart händer vid specifika samlingar. En del av förskollärarna tar upp att de arbetar med bornholmodellen samt att de är medvetna om att den finns som ett hjälpmedel men använder sig av den på olika sätt i sina miljöer på avdelningarna.

Förskollärare C förespråkar bornholmsmodellen och specifika sångsamlingar som gärna även de kan användas som lärmiljö i barns språkutveckling. Böcker, det enklaste vi har att ta till för alla delar av språkutveckling enligt förskollärare C.

Böcker, böcker och böcker, tycker jag är först och främst så bra. Litteratur att ta del av för alla delar av språket. Att arbeta med bornholmsmodellen är ett övergripande mål. Där har man också en stöttning, för att få med uppbyggnaden av språket i rätt ordning. (Förskollärare C)

Vidare menar förskollärare E att då flertalet av de yngre barnen ej utvecklat ett verbalt språk, sker mycket språkutveckling i miljöerna med hjälp av pedagogens kroppsspråk samt att barnen får höra det som sägs samt sätta rätt begrepp och ord på det barnen menar. Förskollärare E nämner även att böcker och sångpåsar är viktiga för barns språkliga utveckling i lärmiljön. Hen menar även, för att fånga barnens intresse i lärmiljön krävs att pedagogerna skapar ett intresse för att göra barnen nyfikna. De yngre barnen har ett stort behov av att få känna och klämma samtidigt som de upplever något.

Vi sjunger och läser mycket. Att man kan prata om bilderna i böckerna, vi har sångpåsar, burkar och bilder när vi sjunger. De bara älskar det och vill samlas kring det. "Polyglutt" är ju bra men jag tror att det har en annan betydelse när man gör det själv (bläddrar i en bok). Barnen kan titta på en bok i Polyglutt själva men då blir det inte de här uppehållen eller boksamtalen och det. (Förskollärare E)

Sammanfattningsvis visar resultatet att samtliga förskollärare lyfter vikten i att vara en närvarande pedagog samt vara delaktig i det barnen gör i förskolan, och bjuda in till diskussioner bidrar till barns språkliga utveckling. Genom att använda konkreta samt rätt begrepp och inte rätta utan korrigerar det barnen säger är också av vikt för barnens språk vilket kräver att förskolläraren har ett lyhört och ödmjukt förhållningssätt mot barnen enligt resultatet. Vidare nämner förskollärarna att de själva har en viktig roll i barns språkliga utveckling, samt vikten av att ha tillgång till olika redskap som kan vara till hjälp för språklig utveckling i olika lärmiljöer i förskolan samt Bornholmsmodellen. En del av förskollärarna använder dessa hjälpmedel i stor utsträckning och har gjort under en längre tid medan en del är i uppstart för att använda dessa på sina avdelningar mer kontinuerligt. Bornholmsmodellen är ett redskap förskollärarna använder i sin undervisning på olika sätt för att utveckla barns språk. En del följer den enligt angivna exempel medan en del väver in den i sin undervisning ihop med lärmiljöerna. En gemensam faktor för alla förskollärarna är att böcker är en viktig del i barns språkliga utveckling för barn i alla åldrar enligt resultatet.

5.3 Utmaningar i arbetet med att skapa olika lärmiljöer i förskolan

Samtliga av förskollärarna nämner vikten i att ta vara på kollegors tankar och kunskaper i arbetslaget när det kommer till att forma lärmiljöer som ska bidra till barns språkutveckling. Förskollärare A och B kan tycka att det är svårt att be om hjälp eller hjälpa när det kommer till utformningen av miljön då det lätt kan tolkas som att man vill gå dit och styra hur avdelningen ska se ut.

Vi är ju olika som pedagoger och det måste man ju få vara. Men vi kanske skulle bli bättre på att dra nytta av våra olika intressen ibland, och hur långt vi har kommit i vissa delar. Jag kanske har kommit jättelångt inom något men kanske inte alls är bra på något annat och då får ju jag dra nytta av det någon annan är bra på. (Förskollärare A)

Förskollärare C och D menar att man bör ta hänsyn till barnens intressen och behov och att det är det svåra i utformningen av lärmiljöerna då det fort kan ändras utifrån barngruppen.

Förskollärare D menar att lärmiljöerna som barnen möter måste varieras, så barnen möter nya miljöer under sin tid på förskolan som har olika syften. För detta krävs det att samtliga på förskolan har en god kontakt med varandra och att man är insatt i vilka miljöer och material som de använder.

Det är alltid svårt att locka med sig alla tänker jag. Framför allt när man varit med de på den stora avdelningen, barnen har varit där i fem, sex år. De tröttnar ju på miljön. Man måste förändra för att de ska tycka det är intressant. (Förskollärare D)

Vidare nämner intervjuare B att de flesta utmaningarna ligger på en själv som pedagog och vilken syn man har på de material som finns att tillhandahålla på förskolan.

Vi alla har olika syn på vad och hur en lärmiljö ska vara. Man kan ha så många olika tankar kring hur en lärmiljö ska vara. Man ser väldigt olika på hur en lärmiljö ska se ut. Det ligger mycket i en själv, hur öppen är man för att se möjligheterna. (Förskollärare B)

En annan utmaning som förskollärare C nämner är att lokalerna ställer till det när det kommer till språkutveckling hos barnen och försvårar det ytterligare. Många rum på varje avdelning som dessutom har många dörrar, vilket försvårar uppbyggnaden av olika lärmiljöer. Man får tänka om ofta samt förändra och förnya för att förbättra. Många rum blir bortprioriterade då personal inte räcker till för att täcka upp vid en del rum, då det är många rum på varje avdelning, vilket även förskollärare B kan relatera till på grund av bristen på utbildad personal.

I grunden kan det vara så att lokalerna inte är gjorda för att ha förskolebarn. Byggnaden är en gammal skola där det varit stora lektionssalar vilket har gjort att det är svårt att göra rum i rummen. Vår avdelning är så dum på ett sätt då den är avlång, så det är flera dörrar i alla rum. Ska man gå bort till andra änden får man gå genom korridoren för att inte störa i rummen. Det kräver mycket vuxennärvaro när man inte kan ha en överblick överallt. (Förskollärare C)

Förskollärare E menar att genom att anpassa lokalerna samt ha ett syfte med varje miljö är "A och O". Barnen ska kunna vara självständiga i miljön, samtidigt som miljön skall vara lockande och intressant. Utmaningen hen ser i arbetet är ålderskillnaden som råder på avdelningen där barngruppen består av åldrarna ett till tre år. Åldrar där barnen utvecklas i sitt språk på olika sätt vilket medför att miljöerna behöver vara uppbyggda för att passa både en ettåring och en treåring. Detta upplevde förskollärare E är en utmaning då miljöerna behöver vara anpassade samt utmanande för de olika åldrarna samtidigt.

Som nu med våra åldrar då, att det är olika åldrar på barnen. Det händer så otroligt mycket med de små också. På ett vis tror jag att man lätt kan bli frustrerad som pedagog, jag vill ju göra något mer. Det räcker inte med att vi förstår varandra, att som barn känna att jag kan förmedla mig. Grejerna känns små men det är ju jättestort. (Förskollärare E)

Förskollärare A och B nämner även här vikten i att vara en "härvarande" vilket betyder att som pedagog vara närvarande samt inlyssnande i barnens tankar och funderingar för att kunna ställa

utvecklande frågor till barnen. En förskollärare behöver ha kunskap om sin egen språkmedvetenhet för att kunna utveckla barns språk på ett korrekt sätt. Genom att se alla barn även de barn som inte pratar lika mycket och ge de barnen rätt förutsättningar för att utveckla sitt språk.

Sammanfattningsvis visar resultatet vikten i att ta vara på varandras kunskaper och erfarenheter i arbetslaget i planerandet av lärmiljöer för att utveckla barns språk. Vidare visar resultatet att vissa av förskollärarna upplevde svårigheter att be om hjälp och stöttning av sina kollegor. Samtliga förskollärare nämner att en lärmiljö skall vara intressant och lockande för barnen, föränderlig efter barnens behov för att utforma spontana men även planerade lärmiljöer. Vidare ser vi av resultatet att en del förskollärare har de svårare i att utforma vissa lärmiljöer på grund av förskolans uppbyggnad, vilket kräver kreativitet samt utformning som fungerar i dessa lokaler. En förskollärare poängterade även svårigheten med att anpassa materialet så det passar alla åldrar. Är det ett till treåringar på en avdelning upplever hen att det är en utmaning att hitta intressant material för att locka alla barnen, samt att det inte får vara för avancerat för de yngre barnen.

5.4 Möjligheter i arbetet med att skapa olika lärmiljöer i förskolan

Förskollärare D nämner att förskolan kan skapa möjligheter och erbjuda material som inte alla barn möter hemma och ta hjälp av återbruk för att skapa lärmiljöer och att det inte behöver vara nytt material som erbjuds.

Det är när jag som pedagog erbjuder det som inte finns hemma som, böcker, spel eller utvecklar sådant barnen har hemma i miljön. Barnen vill vara där med material som kan leda till diskussion och i familjelek där man kan få vara med och få en diskussion med dem. (Förskollärare D)

Förskollärare A nämner att stor tilltro finns till lärmiljöerna i förskolan, då hon menar att lärmiljön har stor betydelse för allt.

Lärmiljön har stor betydelse för allt. Hur våra lärmiljöer är uppbyggda och hur vi använder dem avgör ju hur vi använder vårt språk. Då tänker jag att de måste ju utmana barnen, men där kommer också vi in som förskollärare. (Förskollärare A)

Sammanfattningsvis visar resultatet att det finns många fördelar genom att arbeta med lärmiljöer i förskolan. Genom att erbjuda barnen olika typer av material kan man som förskollärare skapa konkreta lärmiljöer som uppmuntrar till diskussion mellan barnen och mellan barnen och förskollärarna. Resultatet visar också att en välplanerad lärmiljö utvecklar barnens språk, förskollärarna betonar lärmiljön som den tredje pedagogen och genom att vara en närvarande pedagog i barnens lek bidrar det till att förskollärarna kan stötta barnen i deras språkutveckling.

6. DISKUSSION

Under detta avsnitt kommer vi diskutera resultatet av vår studie från våra intervjuer och stöd från litteratur och tidigare forskning. Vi kommer att framföra en resultatdiskussion och en metoddiskussion. I resultatdiskussion lyfts slutsatser om resultatet fram samt hur väl resultatet stämde överens med vårt syfte samt frågeställningar. I metoddiskussionen lyfter vi vårt val av metod.

6.1 Resultatdiskussion

6.1.1 En trygg och positiv lärmiljö en viktig aspekt i barns språkliga utveckling i förskolan

Studien visar viktiga faktorer som förskollärare anser vara betydelsefulla i mötet med barnen i lärmiljön för att främja språkutvecklingen. Genom att lyssna på förskollärarnas perspektiv har vi fått insikt i deras erfarenheter och uppfattningar om vad som är viktigt i arbetet med att utveckla barns språk.

En central aspekt som framkommer är betydelsen av att skapa en positiv och trygg miljö för barnen. Förskollärare betonar att barn behöver känna sig trygga för att våga utforska och uttrycka sig språkligt. Genom att skapa en miljö där barnen känner sig sedda, hörda och respekterade kan förskollärare främja en öppenhet för kommunikation och språklig interaktion (Renblad och Brodin 2014, s. 388). Vidare nämner Renblad och Brodin (2014, ss. 384–385) att när lärmiljön är stimulerande och inbjudande för barnen skapas de förutsättningar för dem att utveckla sin språkförmåga. Genom att vara en närvarande pedagog och delaktig i det barnen är intresserade av, samt bjuda in till diskussioner bidrar till barns språkliga utveckling enligt resultatet. Genom att vara närvarande samt skapa lustfyllda lärmiljöer finns även möjligheter att se det individuella barnets behov vilket vi anser är viktigt i förskollärarens yrkesroll.

En annan viktig aspekt som förskollärare betonar är behovet av att vara närvarande och aktivt delta i barnens lek. Vi anser att förskollärarna bör vara stöttande och engagerande i barns språkutveckling i leken genom att förskollärarna erbjuder rika språkliga upplevelser och möjligheter för barnen att samtala med varandra. Att sätta ord på det barnen säger och inte korrigerar dem uppmuntrar barnens språkliga utforskande och självförtroende (Björk-Willén, Pramling och Simonsson, 2018, s. 45).

Genom att använda tydliga och korrekta ord och begrepp kan förskollärare stödja barnens språkliga medvetenhet och ordförråd. Detta kan bidra till att barnen utvecklar en grundläggande förståelse för språkets struktur och funktion (Svensson 2009, s 11). Vårt resultat visar även att förskollärarna behöver ha en egen medvetenhet kring sina egna kunskaper för att veta vad som krävs för att skapa lärmiljöer som är strukturerade och planerade för att främja barns språkutveckling, vilket även Läroplanen för förskolan (2018, s. 5) beskriver att förskolan ska främja barns lärande och utveckling, samt en vilja och lust att lära nya saker. Genom att ständigt söka ny kunskap samt ha en vilja att utvecklas som förskollärare har man en god självinsikt samt sätter barnens intresse i första rummet vilket vi anser är av vikt i barns språkliga utveckling.

I vårt resultat beskriver förskollärarna även det sociala samspelets betydelse för barns språkutveckling. Där de vill att samtliga lärmiljöer bidrar till att barnen får möjlighet att leka tillsammans för att skapa samtal mellan varandra, vilket även Säljö (2022) menar att språket utvecklas när barn integrerar med andra barn i sociala sammanhang, vilket gör att barnen erövrar nya språkliga kunskaper i samspel med andra (Säljö 2022, s. 96) Därav är det viktigt att

förskollärarna skapar rätt förutsättningar för att det sociala samspelet ska kunna äga rum. Studiens resultat indikerar också att förskollärare betonar vikten av att skapa möjligheter till inbjudande samtal med öppna frågor. Genom att använda öppna frågor uppmuntrar förskollärare barnen att använda fler ord och bilda meningar. Detta kan främja barnens kommunikativa och språkliga förmågor samt stimulera deras tänkande och reflektion (Svensson 2009, s 39).

Genom att forma stimulerande lärmiljöer för att utveckla barns språk är en central faktor vilket framkommer i denna studie. Resultatet visar att förskollärarna i studien nämner vikten av att skapa en miljö som främjar barns språkutveckling. Detta stämmer överens med tidigare forskning vilket betonar betydelsen av att erbjuda en stimulerande och språkrik lärmiljö för barnen (Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson 2014, s. 75).

Genom att forma en stimulerande lärmiljö för barnen innebär det att förskollärarna aktivt skapar möjligheter för barnen att möta olika typer av språkliga uttrycksformer och erbjuda varierande material och aktiviteter som uppmuntrar språkutveckling. Det kan inkludera att tillhandahålla böcker, leksaker, sång och ramsor samt skapa olika språkliga situationer där barnen kan använda och utveckla sin språkförmåga (Björk-Willén, Pramling, och Simonsson, 2018, s. 39). Betydelsen av en stimulerande lärmiljö är viktig för att främja barns språkutveckling, är det också viktigt att problematisera och reflektera över potentiella konsekvenser om förskollärarna inte lyckas skapa en god lärmiljö. Utan en stimulerande miljö kan barnens språkliga utveckling begränsas och deras språkliga medvetenhet kan förbli underutvecklad (Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson, 2014, s. 75). Vilket vi också kan urskilja i vårt resultat där förskollärarna anser att ta de behöver bli bättre på att ta hjälp av varandras kompetenser för att utforma utvecklande lärmiljöer. Vi kan urskilja ifrån studien, att genom att avstå från att ta del av varandras kompetens medför det även att utformandet av lärmiljön blir lidande då man som förskollärare saknar den kompetens som krävs för att utforma en utmanande lärmiljö. Detta medför att kommunikation mellan kollegor och fortbildning kontinuerligt är viktigt för att tillgodose sig rätt kunskaper för att kunna utveckla lärorika lärmiljöer på ett framgångsrikt sätt.

Vidare kan avsaknaden av en stimulerande lärmiljö också påverka barnens motivation och intresse för språkliga aktiviteter. Om barnen inte ges möjlighet att utforska och använda språket på olika sätt, kan deras engagemang och entusiasm för språkutveckling minska (Björk-Willén, Pramling, och Simonsson, 2018, s. 39). En utmaning som förskollärarna möter är att skapa intressanta och stimulerande lärmiljöer som tillgodoser varje barns individuella behov. Det kan vara svårt att balansera mellan att erbjuda utmaningar och anpassning utifrån varje barns språkliga nivå och intressen. Förskollärare behöver vara flexibla och lyhörda för att kunna skapa en differentierad lärmiljö där varje barn får möjlighet att utvecklas språkligt (Svensson 2012, s. 30). I resultatet i vår studie menar förskollärare, att när en lärmiljö anses ”tråkig” av barnen kommer de inte vilja stanna kvar och utforska den tillsammans med en förskollärare. Vi kan urskilja ifrån studien att förskollärarna även diskuterar kring att en engagerad förskollärare som leder barnen i medvetna språkliga samtal i intressanta lärmiljöer som kompletterar det förskolläraren säger är de bästa förutsättningarna för att utveckla det individuella barnets behov samt språkliga utveckling, vilket också medför ett intresse hos barnen för att vilja stanna kvar. vilket även Svensson (2012) menar att förskollärare har också möjlighet att anpassa och individualisera lärmiljöerna utifrån varje barns unika behov och intressen. Genom att vara lyhörda och flexibla kan förskollärare skapa en differentierad lärmiljö där varje barn får möjlighet att utvecklas språkligt på sin egen nivå (Svensson 2012, s. 30). Genom att ta vara på möjligheterna i arbetet med att forma språkutvecklande lärmiljöer anser vi att det också är viktigt att skapa en sammanhållen och genomtänkt pedagogisk planering. Genom att integrera

språkutveckling i olika aktiviteter och teman kan förskollärare skapa en helhetssyn på barnens lärande och se till att språkutveckling genomsyrar alla delar av verksamheten (Renblad och Brodin 2014, s. 388).

6.1.2 Utmaningar och möjligheter förskollärare möter i arbetet med att forma språkutvecklande lärmiljöer.

Studien visar att förskollärare står inför olika utmaningar och möjligheter i arbetet med att forma språkutvecklande lärmiljöer i förskolan. Bland de utmaningar som förskollärare beskriver i studien framkommer vikten av att ta vara på varandras erfarenheter och kunskaper. Förskollärare upplever att det är en utmaning att skapa en samarbetskultur där de kan dela och dra nytta av varandras expertis för att främja språkutvecklingen hos barnen. Det betonas att ett kollegialt lärande och utbyte av erfarenheter är en viktig möjlighet för att utveckla och förbättra det språkutvecklande arbetet (Svensson 2012, s. 35). Vi anser att be om hjälp samt söka stöttning i sin yrkesroll är en styrka samt ett hjälpmedel för att själv kunna utvecklas i sin yrkesroll. Genom att vara ödmjuk samt se till sin egen yrkesrollsutveckling krävs att man har en god självinsikt i vad man behöver utvecklas i. Detta är ingen lätt fråga och kan upplevas som ansträngd, ingen vill känna att den inte presterar sitt bästa. Vi anser att det inte är en fråga om den enskilda prestationen, utan en fråga om att hjälpas åt i arbetslagen för att söka utveckling i sin egen yrkesroll tillsammans med andra för att kunna lära och utveckla tillsammans med barnen på ett framgångsrikt sätt.

I vår studie ser vi att förskollärarna diskuterar förskollärarnas förhållningsätt där de anser, genom att vara engagerade i barnens lek främjar deras språkutveckling. Detta resultat stöds av tidigare forskning, som betonar betydelsen av förskollärarnas närvaro och sätta ord på barnens språk utan att korrigera dem (Gjems, 2010, s. 144–146). Förskollärare D framhäver specifikt betydelsen av att använda sig av konkreta och rätt begrepp samt att skapa en trygg miljö. Detta resonemang stöds också av Gjems (2010, s. 144–146) i hennes studie. Därmed skulle man kunna dra slutsatsen att genom att vara en närvarande pedagog som medvetet väljer att använda konkreta och korrekta begrepp kan främja barnens språkliga medvetenhet och lärande.

En annan viktig faktor som framkommer i studien är användningen av inbjudande samtal med öppna frågor för att uppmuntra barnen att använda fler ord och bilda meningar. Detta resultat är i linje med tidigare forskning och betonar vikten av att skapa en interaktiv och stimulerande miljö där barnen kan utveckla sin språkförmåga (Björk-Willén, Pramling, och Simonsson, 2018, s. 39).

Ytterligare en utmaning som framkommer är att arbeta i svårarbetade lokaler. Förskollärare beskriver att de ibland möter hinder i form av trånga eller dåligt utrustade lokaler, vilket kan påverka möjligheterna att skapa en optimal språkmiljö. Det kan vara svårt att skapa olika lärmiljöer och utrymmen som främjar språkutvecklingen när det finns begränsningar i tillgängliga resurser och utrymme (Sheridan, 2009, s. 105). Trots dessa utmaningar finns det också möjligheter för förskollärare att forma språkutvecklande lärmiljöer i förskolan. Genom att främja ett kollegialt lärande och skapa forum för utbyte av erfarenheter kan förskollärare dra nytta av varandras kunskaper och expertis. Detta kan leda till en ökad medvetenhet och förbättringar av det språkutvecklande arbetet i förskolan (Kultti 2012, s. 31).

Utmaningar som uppkommer på grund av lokaler samt avsaknad av utrustning är något som alltid kommer att påverka hur man skall bygga upp sina lärmiljöer. Genom att undersöka samt att vara lösningsorienterad kan man finna lösningar som fungerar i den verksamheten man

arbetar i. Detta kan urskiljas utifrån vårt resultat, där förskolläraren nämner svårigheter i att forma lärmiljöer i de gamla lokalerna men ändå försöker finna goda lösningar för att skapa utvecklande språkliga lärmiljöer. Vilket även Sheridan (2009) tar upp där hon menar att utmaningar med svårarbetade lokaler kan förskollärare vara kreativa och utnyttja de resurser och utrymmen som finns tillgängliga på bästa möjliga sätt. Genom att optimera och organisera lärmiljön kan förskollärare skapa olika zoner och områden där barnen kan utforska och utveckla sitt språk på olika sätt. Det kan innebära att skapa en läshörna med tillgång till böcker och material, skapa en skrivateljé där barnen kan uttrycka sig genom skrift, eller använda utomhusmiljön för att stimulera språkutvecklingen genom lek och utforskande (Sheridan, 2009, s. 105).

Sammanfattningsvis visar resultaten att förskollärare står inför utmaningar i arbetet med att forma språkutvecklande lärmiljöer, inklusive att ta vara på varandras erfarenheter och kunskaper, skapa intressanta lärmiljöer som tillgodoser varje barns individuella behov och hantera svårarbetade lokaler. Trots dessa utmaningar finns det möjligheter genom kollegialt lärande, anpassning av lärmiljöerna och genom att vara flexibla, kreativa och engagerade kan förskollärare skapa en gynnsam språkmiljö för barnens språkutveckling och främja deras språkliga kompetens.

6.2 Metoddiskussion

Syftet med studien är att undersöka lärmiljöns inverkan på barns språkutveckling, samt hur förskollärarna skapar lärmiljöer och vilka möjligheter och utmaningar som finns i det arbetet i förskolan. Genom att ta reda på vårt syfte föll valet av använda en kvalitativ metod i form av intervjuer. Christoffersen och Johannessen (2015, s.16) beskriver att man i en kvalitativ intervju ställer öppna frågor vilket ger respondenterna chansen att svara på frågorna utifrån sina egna tankar och idéer.

Innan vi valde att intervjua våra respondenter såg vi till att vara väl pålästa inom området genom att läsa litteratur och tog del av tidigare forskning. Vi har även fått mer kunskaper om barns språkutveckling genom vår utbildning samt att vi har skrivit ett arbete om barns språkutveckling sedan tidigare. Valet av intervjufrågor grundade sig i vårt syfte och våra frågeställningar för studien för att få de svar vi efterfrågade. Christoffersen och Johannessen (2015, s. 41) förklarar att kvalitativa metoder ibland kan upplevas som röriga och därför är det viktigt att forskarna har en bra grund och en tydlig struktur på sitt arbete. Vi delade in våra intervjufrågor i tre områden, Bakgrundsfrågor som gav oss svar på hur lång tid förskollärarna har varit verksamma, storlek och ålder på barngruppen samt hur många de är i arbetslaget samt vilka erfarenheter de har. Det andra området fokuserade på språkutveckling och det sista området fokuserade på lärmiljöer.

Valet att ha med bakgrundsfrågor grundades av att vi i förväg diskuterade, om antalet års erfarenhet skulle påverka resultatet, även hur många som jobbar på avdelningen respektive hur stor barngruppen är. En förskollärare med 25 års erfarenhet gentemot de förskollärare som enbart har jobbat i fem år kan ha längre erfarenhet och kunnat skapa sig en annan uppfattning samt mött fler barn och fått mer erfarenhet av vad som fungerar bäst i olika lärmiljöer. Efter studiens genomförande visade resultaten att förskollärarnas erfarenhet påverkade resultatet då vi upplevde att de som hade en nyare utbildning hade mer kunskap kring lärmiljöns påverkan i barns språkutveckling överlag. Med tanke på detta var det till studiens fördel att ha med bakgrundsfrågor i vår intervju.

Valet att både skriva samt använda oss av ljudinspelningar under intervjun upplevde vi som positivt då vi fick möjlighet att ställa följdfrågor utöver våra frågeställningar. På så sätt blev det också lugnare för respondenterna att svara utan att vi behövde be dem svara en gång till på grund av att vi inte

hann med att anteckna. En kvalitativ metod där man använder sig av intervjuer menar Christoffersen och Johannessen (2015, s.16) tillåter mer spontanitet där man får chansen att ställa följdfrågor.

Vi valde att skicka ut våra intervjufrågor några dagar innan intervjuerna ägde rum. Vi såg en fördel med detta då det gav respondenterna förutsättningarna att förbereda sig inför intervjun. Samtliga respondenter nämnde efter intervjuens genomförande att få frågorna i förväg bidrog till att man blev lite mindre nervös i detta sammanhang och var förberedd på vilka frågor som skulle ställas.

Syftet med studien var att undersöka vad förskollärarna anser om lärmiljöns betydelse för barns språkutveckling, samt hur de arbetar med och formar lärmiljöer och vilka utmaningar och hinder de ser med arbetet kring språkutveckling. Detta anser vi att vi har fått svar på genom våra intervjuer vi haft. Samtliga förskollärare anser att lärmiljön har en stor påverkan på barnens språk och det är viktigt att aktivt arbeta med det i förskolan på olika sätt. Samtidigt var alla överens om att de försökte skapa lärmiljöer som bidrog till att barnen fick chansen att samspela med varandra. Antalet intervjuer för studiens tidsram var lagom då vi har haft möjlighet att granska materialet noggrant. Hade vi haft mer tid på oss att skriva denna studie hade vi ökat antalet förskolor och respondenter för att validitet och reliabilitetens trovärdighet skulle bli högre. Olika faktorer som skulle kunna påverka ett annat resultat på vår studie skulle kunna vara att förskollärarna haft en fortbildning inom ämnet, storlek på barngruppen eller om det enbart var legitimerade förskollärare på samma förskola.

7. DIDAKTISKA KONSEKVENSER

Studien visade att förskollärarna planerar en lärmiljö som är genomtänkt utifrån barnens behov och intressen för att ge rätt förutsättningar för att utveckla barns språk. Studiens resultat visade också vikten av att vara en närvarande pedagog i samtliga tillfällen i barngruppen, för att kunna stötta deras samspel men också för att utveckla deras språk genom att sätta ord på det barnen menar och benämna med korrekta begrepp.

Resultaten visar även att en del utmaningar kan uppstå i arbetet med att forma lärmiljöer som tillgodoser barns behov och samtidigt utvecklar barnens språkutveckling. En risk beskrivs vara att "köra fast" i sin lärmiljö. För att inte stanna upp med att utveckla förskolans lärmiljö är det viktigt att ta tillvara på varandras erfarenheter och kunskaper.

I vår kommande yrkesprofession som förskollärare kommer vi ha användning för den information vi fått till oss under studiens gång samt de vi har lärt oss under vår utbildning och verksamhetsförlagda studier för att utveckla en lärmiljö och verksamhet som tillgodoser barnens behov och bidrar till att barnen utvecklar sitt språk. Förskollärarna har varit tydliga och konkret beskrivit deras tankar och erfarenheter till varje enskild fråga för att vi ska få en större förståelse för lärmiljöns betydelse för barns språkutveckling. Samtliga respondenter är eniga om att lärmiljön har en stor betydelse för barns språkutveckling. Med lärmiljöerna kan vi skapa rätt förutsättningar som tillgodoser barnens behov efter deras intresse och kunskaper. Vi hoppas

att denna studie kommer att inspirera andra förskollärare och kommande förskollärare i sitt fortsatta utvecklingsarbete kring barnens språkutveckling.

Utifrån vår studie vill vi nämna vikten av att samtliga förskollärare har de kunskaper som krävs för att utveckla barns språkutveckling i en planerad och strukturerad lärmiljö, samt att se över hur man arbetar för att främja det utvecklingsområdet. Vi vill även poängtera det samtliga har sagt om att vara en närvarande pedagog för att tillgodose barnens behov och förutsättningar, men också för att kunna hjälpa barnen vidare i deras språkutveckling. Det är också till stor vikt att lärmiljöerna i förskolan är lustfyllda och inbjudande och är anpassade efter barnens behov och intressen för att skapa lärandestunder i förskolan där barnen får chansen till god språkutveckling.

Vidare forskning skulle kunna preciseras ännu mer i form av till exempel att intervjua fler förskollärare från fler kommuner och olika erfarenheter för att ta del av ännu fler tankar och erfarenheter kring lärmiljöns betydelse för barns språkutveckling.

REFERENSER

Svensson, Ann-Katrin (2012). *Med alla barn i fokus- om förskolans roll i flerspråkiga barns språkutveckling*. Published online

<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:869525/FULLTEXT01.pdf>

Björk - Willén, Polly, Pramling, Niklas & Simonsson, Maria (2018). *Språkundervisning i förskolan: Teoretiska principer och empiriska exempel*. Barn forskning om barn og barndom i Norden 36, (3-4) 39-57.

<https://tidsskriftetbarn.no/index.php/barn/article/view/4939/7584>

Bryman, Allan (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. tredje upplagan Stockholm: Liber AB

Christoffersen, Line & Johannessen, Asbjørn (2015). *Forskningsmetoder för lärarstudenter*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur

Gjems, Liv (2010). *Teachers talking to young children: invitations to negotiate meaning in everyday conversations*. Early Childhood Education Journal, 18(2), 139–148.

<https://www-tandfonline-com.lib.costello.pub.hb.se/doi/pdf/10.1080/13502931003784479?needAccess=true>

Jonsdottir, Fanny (2007). *Barns kamratrelationer i förskolan: samhörighet, tillhörighet, vänskap, utanförskap*. Diss. Lund : Lunds universitet, 2007

<https://mau.diva-portal.org/smash/get/diva2:1404411/FULLTEXT01.pdf>

Kragh-Müller, Grethe, Ørsted Andersen, Frans & Veje Hvitved, Louise (red.) (2012). *Goda lärmiljöer för barn*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur

Larsen, Ann Kristin (2018). *Metod helt enkelt en introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. Andra upplagan Malmö: Gleerup.

Linder, Linda (red.) (2021). *Pedagogisk miljö i tanke och handling*. Andra upplagan, utvidgad och reviderad utgåva Stockholm: Lärarförlaget

Läroplan för förskolan Lpfö 18 (2018). Stockholm: Skolverket, (rev) 2018
<http://www.skolverket.se/publikationer?id=4001>

Kultti, Anne, *Flerspråkiga barn i förskolan [Elektronisk resurs] villkor för deltagande och lärande*, Acta universitatis Gothoburgensis, Diss. Göteborg : Göteborgs universitet, 2012, Göteborg, 2012

https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/29219/gupea_2077_29219_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Pihlgren, Ann S. (2017). *Undervisning i förskolan: att skapa lärande undervisningsmiljöer*. Första utgåvan Stockholm: Natur & Kultur

Pramling Samuelsson, Ingrid & Asplund Carlsson, Maj (2014). *Det lekande lärande barnet: i en utvecklingspedagogisk teori*. 2. uppl. Stockholm: Liber

Renblad, Karin & Brodin, Jane (2014). *Behövs specialpedagoger i förskolan?* [Elektronisk resurs]. Socialmedicinsk Tidskrift. 91:4, 384–390

<http://hj.diva-portal.org/smash/get/diva2:762693/FULLTEXT02.pdf>

Sheridan, Sonja, Pramling Samuelsson, Ingrid & Johansson, Eva (red.), *Barns tidiga lärande: en tvärsnittsstudie om förskolan som miljö för barns lärande*, Acta Universitatis Gothoburgensis, Göteborg, 2009

Tillgänglig på Internet: <http://hdl.handle.net/2077/20404>

Svensson, Ann-Katrin (2009). *Barnet, språket och miljön: från ord till mening*. 2., omarb. uppl. Lund: Studentlitteratur

Svensson, Ann-Katrin (2012). *Med alla barn i fokus* [Elektronisk resurs] om förskolans roll i flerspråkiga barns språkutveckling. Paideia. 4, 29–37

Tillgänglig på Internet: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:hb:diva-1468>

Säljö, Roger (2022). *Lärande: en introduktion till perspektiv och metaforer*. Andra upplagan Malmö: Gleerups

Säljö, Roger (2014). *Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv*. 3. uppl. Lund: Studentlitteratur

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet. Tillgänglig på internet:

https://www.vr.se/download/18.68c009f71769c7698a41df/1610103120390/Forskningsetiska_principer_VR_2002.pdf

Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed*. (Reviderad utgåva). Stockholm: Vetenskapsrådet. <https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2017-08-29-godforskningssed.html>

BILAGA 1

Bakgrundsfrågor

Hur länge har du jobbat som förskollärare?

Hur många arbetar på avdelningen och vilken yrkesprofession har ni?

Hur många barn är ni på avdelningen och vilken ålder har barnen?

Frågor språkutveckling

1. Anser du att lärmiljön har betydelse när det kommer till barns språkutveckling?

Om ja, berätta hur du anser lärmiljön betydande

Om nej, berätta varför du inte anser att lärmiljön har en betydande roll för barns språkutveckling

2. Hur arbetar du för att främja barns språkutveckling?

Kan du ge konkreta exempel?

3. Hur tänker du kring ditt ansvar för barns språkutveckling?

4. Vilka verktyg använder du dig av för att stärka barnens språkutveckling?

Frågor lärmiljö

1. Vad innebär en bra lärmiljö för dig?

2. Hur tänker du när du ska utforma lärmiljöer för att de ska främja barnens språkutveckling?

3. Ser du några möjligheter i arbetet med att forma språkutvecklande lärmiljöer?

Kan du ge några exempel?

4. Ser du några utmaningar i arbetet med att forma språkutvecklande lärmiljöer?

Kan du ge några exempel på när du tycker det är svårt?

5. Anser du att lärmiljöer bidrar till att barn utvecklar sin språkutveckling?

Om ja, hur och berätta mer

Om nej, berätta varför du inte anser att lärmiljöer inte påverkar barns språkutveckling.

BILAGA 2

Informationsbrev till Förskollärare

Datum 2023-04-03

Till Förskollärare!

Vi heter Birgitta Lord & Emilia Johansson och studerar till förskollärare vid Högskolan i Borås, Akademin för bibliotek, information, pedagogik och IT.

Under sista terminen ska vi studenter genomföra ett examensarbete där ett valt område skall undersökas. Vi har valt att fokusera på Lärmiljöns betydelse för barns språkutveckling och vilka möjligheter och utmaningar det finns när det kommer till att forma en lärmiljö som bidrar till att barns språk utvecklas. kommer att använda oss av en kvalitativ undersökning där vi kommer att intervjua er.

Det är viktigt att ni som förskollärare vet att vi i vår undersökning utgår ifrån de forskningsetiska principerna, vilket innebär att:

Alla uppgifter i undersökningen kommer att behandlas med största varsamhet, så att inga obehöriga kan ta del av dem.

De uppgifter som framkommit i undersökningen används enbart för denna undersöknings syfte.

Alla uppgifter kring deltagarna i undersökningen kommer att vara konfidentiella. Fiktiva namn på barn/elever, pedagoger och förskola används så att allas identiteter skyddas. Undersökningen är frivillig och det går när som helst att avbryta deltagandet.

För att kunna genomföra undersökningen behövs förskollärares samtycke. Jag ber er därför fylla i blanketten som följer med denna information och därefter lämna till oss.

Om ni har frågor och funderingar kring undersökningen kan ni nå oss via mail
Birgitta.lord@gmail.com
Johansson1998@gmail.com

Med vänliga hälsningar
Emilia Johansson och Birgitta Lord

BILAGA 3

Samtycke till insamling och behandling av uppgifter om dig

Som en del av kursen Examensarbete: att utforska pedagogiskt arbete för förskollärare vid Högskolan i Borås utför vi en studie med syftet att undersöka förskollärares syn på lärmiljöns betydelse för barns språkutveckling.

Vi som utför studien skulle vilja att du lämnar vissa uppgifter om dig själv, närmare bestämt svar på intervjufrågor via ljudinspelning gällande lärmiljöns betydelse för barns språkutveckling. Uppgifterna du lämnar används endast för att besvara vårt syfte i vår studie.

Högskolan i Borås är personuppgiftsansvarig för behandlingen, som sker med stöd av artikel 6.1 (a) i dataskyddsförordningen.

Uppgifterna kommer att användas av oss samt vara tillgängliga för lärarna på den aktuella kursen och centrala administratörer vid högskolan. Uppgifterna kan dock vara att betrakta som allmänna handlingar som kan komma att lämnas ut i det fall någon begär det i enlighet med offentlighetsprincipen

Uppgifterna kommer att lagras inom EU/EES eller tredje land som EU-kommissionen beslutat har en skyddsnivå som är adekvat, det vill säga tillräckligt hög enligt dataskyddsförordningen. Uppgifterna kommer att raderas när de inte längre är nödvändiga.

Resultatet av studien kommer att sammanställas i avidentifierad form och presenteras så att inga uppgifter kan spåras till dig

Du bestämmer själv om du önskar delta i studien. Det är helt frivilligt att lämna samtycke, och du kan avbryta eller ta tillbaka ditt samtycke när du vill, då kommer dina svar ej användas i studien. På grund av lagkrav kan högskolan dock vara förhindrade att omedelbart ta bort uppgifterna.

Jag samtycker till att uppgifter om mig samlas in och behandlas enligt ovan.

Underskrift

Namnförtydligande

Ort och datum

HÖGSKOLAN I BORÅS

Besöksadress: Allégatan 1 · Postadress: 501 90 Borås · Tfn: 033-435 40 00 · E-post: registrator@hb.se · Webb: www.hb.se